

Maksekeskkonna arengud Euroopas

Rauno Veske
Eesti Pank

25. novembril leidsid aset ERPB (Euroopa Jaemaksete Nõukogu) ja EFIP (European Forum for Innovation in Payments).

Kohtumiste kesksed teemad valdavalt kattusid :

P2P mobiilimaksed (SEPA Proxy Lookup); välkmaksed ja neil põhineva makselahendus müügikohtades (Inst @ POI); Request to Pay (RTP) ; E-armed (vahearuanne);

Välkmaksed

Nüüdseks on skeemiga liitunud **2 069** makseteenuse pakkujat (PSP), mis moodustab 51% kõigist SEPA riikide makseteenuse pakkujatest, kes pakuvad SEPA kreditlekande teenuseid.

Oluliseks muudatuseks on see, et **septembris 2019** otsustas Euroopa Maksete Nõukogu (EPC) ülekande piirmäära tõsta **100 000 euron**i.

Vastav uuendus jõustub **01.07.2020**.

EPC avaldas statistika SEPAga liitunud riikidest, võttes aluseks selle, kui suur osa SEPA tavamakseid pakkuvatest teenusepakkujatest on liitunud välkmaksetega.

Selle statistika põhjal on Eesti edukamate riikide seas (45% SEPA tavamaksete pakkujatest on liitunud välkmaksete skeemiga – 5/11). Loetelu juhivad Austria (87%) ja Saksamaa (87%).

Eesti eraisikute pangakontod neljas suurimas pangas, mis tähendab, et **eestimaalaste pangakontodest on üle 92% välkmaksete toega**, kuid vastavat statistikat EPC ei vaatle.

Country	SCT Inst	SCT	% of SCT Inst scheme participants vs. SCT scheme participants
Euro	2.049	3.425	60%
AUSTRIA	445	509	87%
BELGIUM	20	47	43%
CYPRUS	1	17	6%
ESTONIA	5	11	45%
FINLAND	4	8	50%
FRANCE	125	276	45%
GERMANY	1.282	1.474	87%
GREECE		24	
IRELAND	2	208	1%
ITALY	30	445	7%
LATVIA	4	20	20%
LITHUANIA	15	64	23%

Hetkel diskuteeritakse üle-Euroopalistes töögruppides selle üle, **kas välkmaksete skeem muuta kohustuslikuks ja kuidas muuta piiriülesed välkmaksed ulatuslikumaks.**

Üheks oluliseks probleemiks üle-piiriliste välkmakseteni jõudmiseks on see, et kasutatakse mitmeid erinevaid välkmaksete süsteeme, mis omavahel ei ühildu. **On pakutud varianti, et süsteemide liitmiseks võiks kasutada TARGETi välkmakseteenust (TIPS),** ehk tehnilise TIPS konto loomine arveldusekodadesse (ACH).

Request to Pay - RTP

EPC moodustas töörühma, mille eesmärk oli tuvastada RTP standardraamistiku spetsifikatsioonid, mis toetaks edasist tööd RTP funktsiooniga. Praeguse seisuga on tuvastatud RTP funktsiooni eesmärk, mõisted, rollide ja osalejate määratlus ning funktsiooni töötlemispõhimõtted.

RTP töörühm (RTP MSG) analüüsis ERPB soovil **RTP funktsionaalsuse konkreetse ja kiire kasutamise nõudeid** arvete elektroonilisest esitamisest ja tasumisest laiemalt. Töörühma aruanne sisaldab standardimisraamistiku spetsifikatsioone ja soovitab luua RTP-skeemi eraldi SEPA makseskeemidest, mis hõlmavad RTP põhifunktsioone.

Töörühm jätkab tööd ja tulemustest antakse ülevaade 2020. aasta suvel toimival ERPB kohtumisel.

SEPA Proxy Lookup projekt

EPC, SEPA Proxy Lookupi omanik, avaldas SPL-i skeemireeglite esimese versiooni 2018. aasta detsembris, et lubada skeemi käivitamist 2019. aasta jaanuaris vastavalt ERPB ootustele. EquensWorldline'i hallatav SPL-teenus käivitus 2019. aasta veebruaris. Skeemis pole 2019 novembri seisuga ühtegi osalejat.

Euroopa maksete nõukogu (EPC) viis läbi analüüsi 26. augustil lõppenud kolmekuulise avaliku arutelu tulemuste põhjal. Analüüsi tulemuste järgselt uuendatakse SPL-i skeemi reeglistikku (*rulebook*), mis sisaldab täiustusi, näiteks täiendava valikuna e-posti aadressi kasutamist telefoni numbri kõrval.

Probleemid projektiga

EFIP tegi ülevaate SPL-i süsteemi ja teenuse kasutuselevõtu takistustest riiklikul tasandil. Tuginedes kogutud tagasisidele, tuvastas EFIP SPL-i kasutuselevõtul järgmised peamised takistused:

- riiklike lahenduste **koostalitlusvõime puudumine** (väljaspool puhverserveri (*Proxy*) otsimisfunktsiooni);
- tugeva **ärimudeli puudumine**;
- **vähene teadlikkus** teenusest;
- **vähene liitumine** välgmaksete süsteemiga;
- **hinnakujundus** (liiga kõrge hind);
- vastumeelsus klientide andmete jagamise vastu.

Võimalikud lahendused, millega SPL “käima tõmmata” :

EFIP soovitas lisaks eeltoodud tõkete ületamiseks ka mitmeid võimalikke meetmeid, millega oleks võimalik SPLi funktsionaalsust ja atraktiivsust tõsta:

- kaaluda P2P-st kaugemale vaadata;
- vastuvõetavamas hinnapoliitikas / kompensatsioonimehhanismis kokkuleppimine;
- tarbijateadlikkuse tõstmine.

E-arved - Electronic invoice presentment and payment services (EIPP)

2015. aastal hakkas ERPB jälgima maksetega tihedalt seotud e-arveldusteenuste arengut Euroopas, kuna **eurodes tehtavad elektroonilised jaemaksed on üha enam seotud e-arveldusskeemide ja infrastruktuuridega**. Rõhk sellel, et oleks olemas ühine süsteem, mis väldiks turu killustatust.

2018. aastal loodi ERPB-lt volituse saanud E-arvete Esitamise ja Maksmise sidusrühm (EIPP MSG) eesmärgiga töötada välja tehnilised elemendid, mida on vaja üle-Euroopalise ja koostalitlusvõimelise võrgu ehitamiseks e-arvete esitamiseks ja maksmiseks (EIPP).

ERPB materjalidest selgub, et RTP raamistik ei adresseeri otseselt e-arvete manusesse lisamist, kuigi see on ISO 20022 sõnumite toel võimalik. Vastav tehniline lahendus võimaldaks e-arvete transporti pankade vahel ja omab suurt väärtust maksekeskkonna digitaliseerimise kontekstis.

Eestis on e-arvete esitamine ja nende alusel maksete algatamine väga aktiivne, ulatudes eraisikute algatatud krediidikorraldustest peaaegu 20%-ni. Aktiivne arutlus käib selle üle kuidas tõsta e-arvete kasutust riigiga suhetes.

Täna tähelepanu eest!